

Ob

slovesnem izročevanju

praporovega traka

darilo ljubljanskih domorodkinj

„Južnemu Sokolu.“

GOVOR

gospodičine Melanije Hohn-ove v imenu dariteljc

26. junija 1864.

V telesu zdravem duša zdrava
To na svetu je sreča prava.

Resnico tega pregovora nam spričuje navadni pregovor in lastna skušnja. Saj če je telo slabo, bolešno, težavno, se tudi duh prosto gibati in človek na svetu prave sreče imeti ne more. Potrebno je torej, da se duša zdrava ohrani v telesu zdravem.

To potrebo so spoznali že nekdanji modrianji. Živo so tedaj priporočevali, naj si mladenči vadijo duha naj si blažijo srce in mikajo um, zraven pa naj nikdar ne pozabijo, si likati tudi telo. V ta namen naj si vadijo telo, da si ga z različnimi telesnimi vajami vtrdijo, okrepečajo in olikajo. Kmalo se je pokazala koristnost tacih telesnih vaj, ne le pri posameznih osebah ampak pri celih narodih.

Kteri so jih gojili, zlasti vzajemno z dušno omiko, so krepko rasli na duhu in telesu, v notranji in vnanji olik; drugi pa so hiralni in pešali in na zadnje, kakor Sibariti v mehkužnosti propadli!

Lepo so gojili to umetnost Slovanom sorodni slavni stari Grki. Na polji Olimpiškimi zbirali so se v ta namen v starodavnih časih. —

Očitno so se vadili in skušali v telesnih vajah in gibah, jako so se borili, gledavci jih spodbadali, pesniki jim peli, in kdor je dobil zmago, je dobil tudi venec slave; v časti in slavi so ga spremljali domu in hvala mu je donela od ust do ust.

Tako so nekdamj poslavljali to umetnost!

In ali nam zdaj ni ravno tako potrebna? Kdo more tajiti njeno koristnost? Ali ni lepo, da kakor v drugih vednostih napredujemo tudi v tej?

In ravno Vi Sokolovci! ste tisti vrli možaki, ki ste spoznali potrebo, korist, in lepoto te umetnosti in ste jo jeli djanski gojiti in sicer lepo po domače, v duhu narodnem, po Slovensko! Sej ste Slovenci in dobro veste, da če ima biti kaka naprava, ljudstvu krajske dežele v prid, mora biti narodna mora biti slovenska, ker je naše krajsko ljudstvo slovensko!

Narod ki čisla se sam, čislajo ga tudi drugi. Nasprot pa — „Kdor zaničuje se sam podlaga je ptujčevi peti“ poje naš Koseski. — Podlaga ptujčevi peti Vi nočete biti. Prav je to, da se ne zaničujete sami, da ne hrepenite po ptujem pirji po ptujem lepotičji! Domača je vaša noša, domač in ne ptuj je vaš bratovski pozdrav, od nekdamj slavnoznan kranjski orel krasi prapor Vaš. Vi tedaj ne zatajujete slovenske dežele, kjer ste rojeni, temuč jo očitno priznavate. In tako mora biti. Kako bi sosed mogel spoštovati tvojo deželo če jo ne spoštuješ ti sam; kako če čislati njen jezik ako ga ne čislaš ti sam?

Slava tedaj Vam Sokolovci! sini slovenske matere, ker se za lepo in hvalno reč, lepo in hvalno poganjate.

Kar pa veseli sinove mile naše domovine, veseli tudi hčerke njene. Tudi nam Slovencem, hčeram slovenske matere, je mar slovenska olika, olika slovenskega „uma in dlana.“ Kakor hčerke družih narodov čutimo tudi me Slovenke živo, in želimo pospeševati to, kar je narodu, kar je naši kranjski slovenski deželi v blagor in slavo. Tudi me nočemo zastati za hčeram družih narodov, ne se sramovati same sebe, naše dežele, našega jezika, tudi me nečemo se podlagati ptujčevi peti! Čas je, da sploh vstanemo iz dolgega narodnega spanja, da se Krajnc in Krajnica, Slovenec in Slovenka ponaša z svojo Slovensko narodnostjo, kakor se ponaša Nемеc z Nemško, Lah z Laško, Madjar z Madjarsko. Kaj samo sinovi in hčere kranjske dežele tajili bi kar so v resnici, namreč Slovenci in Slovenke in sicer hoté ali nehoté ne morejo kaj družega biti, ker so tukaj rojeni. Če Kranjske dežele sin in hči ktero drugo trdi, se tedaj revež moti ali pa hudobno laže!

Ženski spol družih narodov je svest svoji domovini, svojemu domačemu jeziku in ga nikdar in pred nobenem ne zatajuje. „Biti slovenske krvi, bodi Slovenski ponos!“ — mora tedaj biti tudi naše geslo ako nočemo služiti ptujcu v posmeh in zaničevanje.

Treba je, da svetu pokažemo pri vsaki priliki to našo zavédnost. In taka prilika nam je ta da podamo Vam, jaki Sokolovci! v kinč Vašega prapora ta le trak. Rudeč je, živa ru-

deča barva naj Vam kaže, da tudi naše srce živo bije za dom in narod, da je pretekel čas, ko je mogel ptujc se nam posmehovati in nas zaničevati očitovaje: To je dežela in v njej rod, kateri še svoje domovine, svojega domačega jezika dobro ne pozna, kateri se clo sramuje svojega roda in jezika ter se le po ptujem šemari. Spominja naj ta barva da res nam je ponos, biti slovenske krvi!

Cvetlice „Spomenčice“ vtkane naj Vam kažejo, da tudi me hčere krajske dežele pomnimo svojih dolžnost do slovenske domovine naše in do Vas!

Kakor se vjemajo cvetlice te, naj se vjemajo v slogi in bratovski edinosti, Sokolovci slovenski ker „Sloga jači, nesklad tlači;“ kakor cvetlice naj se vjemajo v rodoljubju hčere in sinovi matere Slave.

Sokola imate na vrhu prapora. Kar je sokol med ptiči to je Sokolovec med mladenči. Naglo ko bi trenil, šine sokol po zraku in se ziblje pod milim nebom; kako prijetni, urni in lepi so njegovi gibljeji; kako pogumno in urno naskaka in nalletuje clo močnejšega sovražnika. Taki bodite tudi Vi slovenski sokolovci. Vadite si ne le duha ampak tudi telo.

Pa še drugi pomen ima sokol na Vašem praporu! Viteze in junake svoje zovejo v narodnih pesmih kervni bratje naši, iskri Srbljani, sokole; plahe in bojazne odpadnike in izdajavce pa imenujejo „kukavice.“

Toda me slovenske hčere nočemo biti „kukavice,“ nočemo se sramovati domače besede in noše in sveste smo si, da tudi Vi ste in ostanete Sokoli z besedo in djanjem in da se tedaj po izgledu starih slovanskih junakov hočete boriti z moško slovensko — besedo in s poštenim krajskim vedenjem z nami vred vedno in stanovitno za slavo naše očetnjave, za čast kranjske dežele.

Sprejemite tedaj dobrovoljno ta trak ki ga ovežemo danes zastavi Vaši, v spomin, da tudi sestre Vaše živo priznavamo plemeniti Vaš namen v blagor premile nam domovine ktero naj pod krilo svojo vzame večni Bog!

Vsem nazdravje.

...kajti naj Vam kaže, da tudi naše srce živo bije za dom
in domovino, da je naša duša za našo domovino, da je naša
domovina in naša domovina. To je beseda in v njej
vse, kar je potrebno, svojega domovine, svojega domovine
je doma, kjer se do kranjske svoje roba in jezika ter se
po njem beseda, spominja naj to beseda da res nam je
bilo slovenske ljudi.

Ovčine, Spominja, vikanje naj Vam kaže, da tudi me
bodo kranjske, bodele, poučeno svojih, dolžnost do slovenske
domovine, in do Vasi.

Kakor se vnanje ovčine to, naj se vnanje v slovi in
pomoški edinstvo, Spominja, vikanje naj Vam kaže, da tudi me
bodo kranjske, bodele, poučeno svojih, dolžnost do slovenske
domovine, in do Vasi.

Sokol ima na vrhu prapora. Kar je enak med prid to
je Sokolovec, med mladost. Njako to bi trdil, čim sokol po
vzletu in se xipije pod mlajim prapora; tako najstari, mlaj in
lepi se njegovi gibanji; tako prapora in mlaj, nekako in na
konec do mladostnega sovražnika. Taki bodite tudi Vi slovenski
sokolovi. Vabljati u le duha vprask tudi tako.

Pa se črni gomen naš sokol na Vasi prapora. Tjako
in junaške srce, v mladostnih prapora, kranjske, mlaj in
kranjske, sokole; mlaj in junaške obhajanje in izhajanje
pa imajojo „kukavice“.

Toda me slovenske bodele, notamo bili „kukavice“, notamo
se stannoviti domače besede in naše in evaste, ampak si, da tudi
Vi ste in ostane Sokoli z besedo in čarjem in da se tedaj
po izgledu starih slovenskih junaškov hočete biti z možko slo-
vensko — besedo in v postojni kranjskim vedanjem z nami
vred vedno in stannoviti na slavo naše očetarje, za čas
kranjske bodele.

Spominja tedaj dobrovoljno, ta trak bi ga evaste doma
zastavi Vasi v prapora, da tudi evaste Vasi živo prapora
gomeniti Vasi prapora v plagi prapora nam domovine kranjske naj
pod kranjske svoje vnanje vnanje bog!

Vasni razbravje